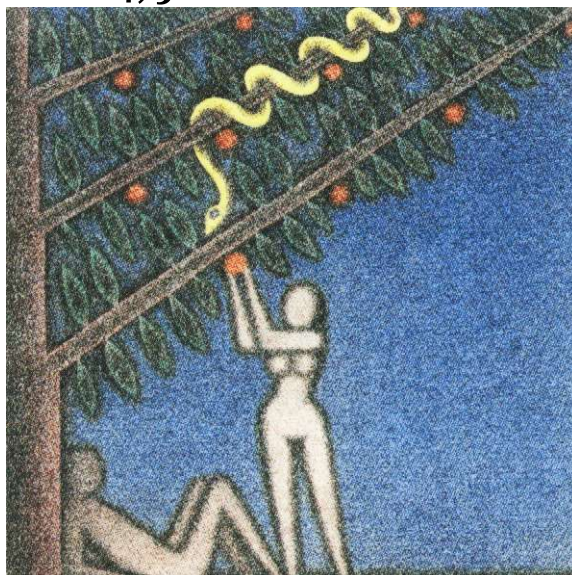

Martin Jeřábek, III. ročník, Čj -Vv

Literatura pro děti a mládež

ZS 2004, Jaroslav PROVAZNÍK

7. 1. 2005

Máme před sebou tři knihy určené dětem, všechny tři jsou o starozákonním příběhu a přesto všechny tři se na zásadní příběh o prvním hříchu dívají trochu jinak. Jednou z hlediska dogmatického, podruhé z hlediska beletristického a třetí pohled je, řekl bych, vědecký.

I.

Pán Bůh stvořil člověka

Andělé, kteří byli v nebi, neustále chválili a velebili Boha. Chválí a velebí ho dodnes a budou ho chválit a velebit na věky. Ale tehdy, když Bůh stvořil svět, žila na zemi jen zvířata, která nemají rozum, a proto nemohou poznat Pána Boha. Aby i zde na zemi byl někdo, kdo by chválil Pána Boha, stvořil Bůh lidi. Nejprve stvořil z částíček, které jsou v jiné podobě i v přírodě – mají je ve svém těle také zvířata – tělo muže. To se nehýbalo. Oživilo teprve, když Bůh vdechl do něho duši. Muži, kterého tak stvořil, dal Bůh jméno Adam.

Adam a Eva

Bůh usadil Adama v překrásné zahradě. Říkáme jí ráj. Adam se v ní procházel od rána do večera a těšil se pohledem na stromy, květiny a zvířata. Den ode dne v ní objevoval krásnější a krásnější věci. Kapradiny, křišťálové studánky, pahorky a vodopády. Králíčky, srnky, jeleny a lvy, kteří byli krotcí a navzájem si neublížovali. Ale nikdy tam nepotkal druhého člověka. Byl jediným člověkem na zemi. Rád by si s někým pohovořil, třeba o tom, co krásného viděl v ráji. Se zvířaty to nešlo, ta mluvit nedovedou. A tak Adam začal toužit po někom, kdo by se mu podobal. Pán Bůh mu vyplnil jeho přání. Jednou, když Adam spal, vytáhl mu z těla žebro a stvořil z něho ženu. Dostala jméno Eva. Adam a Eva byli první lidé. Žili v ráji, pracovali a byli v něm šťastní, neboť měli rádi Pána Boha. V ráji měli žít navždy a smrt neměla nad nimi moc.

Đábel a Eva

Adam a Eva dostali od Pána Boha jeden příkaz: “Ze všech stromů v ráji smíte jíst, jenom z prostředního ne!” Ale jednoho dne si Eva všimla, že právě na tomto stromě, který byl uprostřed ráje, roste nejkrásnější ovoce. Líbilo se jí a toho využil ďábel. Dávno už záviděl prvním lidem, že jsou šťastní a že je má Pán Bůh rád. Vzal na sebe podobu hada a na stromě uprostřed ráje čekal na Evu. Řekl jí: “Proč netrháte ovoce také z tohoto stromu?” Ona odpověděla: “Pán Bůh nám to zakázal, umřeli bychom.” A had jí na to lstivě řekl: “Neumřete, ale budete jako Bůh.” A Eva utrhla a jedla ovoce ze zakázaného stromu.

Adam a Eva neposlechli

Eva dala jíst utržené ovoce také Adamovi. Pán Bůh o tom věděl, protože je vševědoucí. Potrestal Adama a Evu za to, že ho neposlechli. Potrestal i hada, který se od té doby plazí za trest po břiše. Adama a Evu vyhnal Bůh z ráje. Už nebyli tak šťastní, pracovali v potu tváře a přišlo na ně mnoho nehod a trápení. Na konci života čekala na ně smrt a po smrti se měli dostat do pekla. A tak Adam i Eva začali litovat, že Pána Boha urazili. Bůh se nad nimi slitoval a slíbil jim, že jednou přijde na svět Vykupitel, který jim ukáže cestu zpátky do ráje.

Adam a Eva neposlechli

Ilustrace První čtení

První kniha je První čtení (Dětský misálek) od autorů Pokorný - Landrová, který je sestaven z krátkých příběhů, několika starozákonních a větší část je ze života Ježíše Krista. Příběh o Adamovi a Evě je vlastně odrazovým můstkem, klíčem k novozákonním příběhům. Celou knížkou se prolíná dogmatika katolického katechismu (například vedle příběhu o poslední večeři je organicky přičleněn popis mše svaté apod.). To je rozdíl oproti zpracování Jana Sokola, který vysvětlující články dává až na konec knihy a doplnění k textu je graficky odlišeno kurzívou. Tento příběh o Adamovi a Evě je složen ze čtyř kapitol, po vyprávění o dnech stvoření je to „nejobsáhlejší“ starozákonní příběh v knize. Našemu textu předchází vyprávění o andělech, příběh o Adamovi a Evě tak

pokračuje v započaté logické linii. Z líčení ukázky nelze poznat, z jakého překladu Bible vychází, v knize Genesis např. nenajdeme zaslíbení, že prvotní hřích přijde vykoupit Ježíš Kristus – to můžeme číst ve Starém zákoně až v proroctvích (Kristus = Immanuel)– v Genesis není také výrazivo jako “peklo” nebo “Pán Bůh” (oproti Bůh Hospodin). Je to osobité (ale místy laciné) převyprávění, spousta detailů tu chybí (např. fíkové listy, kožené suknice), nedává se zde důraz na prostor a děj, ale na význam příběhu. Vyznění celého textu je pak zcela ekumenické, přístupné nejen katolíkům. Takové zpracování mohou číst děti samy, na jejich případné otázky je zde předem odpovězeno: “Proč Bůh lidi vlastně stvořil?” “Aby ho měl na zemi kdo chválit.” “Z čeho je udělal?” Toto je zajímavé líčení, autoři se v něm snaží vyhnout slovu “z prachu”, pro děti asi nepochopitelnému (z vědeckého hlediska však logickému - prach jsou víceméně částice uhlíku) – tedy “Z částíček jako mají zvířata.” “To Bůh Adama a Evu poslal do pekla?” “Litovali toho, co udělali, takže je Pán Ježíš nakonec vysvobodí.” atd. Je tam ještě plno dalších zkratk, které usnadňují dítěti porozumění, styl vyprávění je jakoby dětský, proto se vyhýbá cizím slovům (vůbec se nezmiňuje o řekách s krkolomnými názvy protékající ráj, Eden je také “nevhodný” výraz), volí slova dětem důvěrně známá, někdy až trochu podbízává (králíci, křišťálové studánky). Kapitoly jsou krátké, je tam řečeno vše podstatné, sloh neaspiruje na umělecký, věty jsou většinou jednoduché nebo v nesložitých syntaktických konstrukcích, jazyk běžný. Všechno to má za účel především utvrdit, vysvětlit, přesvědčit (– ne v negativním smyslu), tak, aby se příběh o prvotním hříchu stal jasnou a prožitou znalostí dítěte.

II. ADAM A EVA

Bůh Hospodin udělal člověka z hlíny a vdechl do jeho chřípí život. Dal mu jméno Adam, to jest: muž ze země. Stvořil pro něho ráj Eden, překrásnou zahradu plnou rozkošného stromů s ovocem chutným, svažovanou řekou, která jedním ze čtyř ramen obtékala zemí zlata a drahého kamení. Vzal Hospodin člověka, postavil ho do ráje, dal mu jej k obývání a přivedl mu všechna zvířata i ptactvo nebeské, aby na ně pohleděl a určil, jak by se mělo každé z nich jmenovati. Adam dal jména všemu dobytku, ptactvu a vši divoké zvěři.

Uprostřed ráje stály dva stromy. Strom života a strom vědění dobrého i zlého. Když Bůh odevzdával Adamovi ráj k vzdělávání, rozkázal mu: “Ze všech rajských stromů jísti smíš, ale ze stromu vědění dobrého a zlého nejez, neboť v kterýkoli den bys z něho jedl, zemřeš smrtí!”

Adam byl v Edenu sám a Hospodinu se ho zželelo. “Není dobré, aby byl člověk samotný, stvořím mu pomocnici,” pravil. Seslal na Adama tvrdý sen, v spánku mu vyňal žebro a to místo vyplnil tělem. Z žebra pak učinil ženu, a když se Adam probudil, přivedl ji k němu.

Od té chvíle pobývali Adam a jeho žena pospolu, těšíce se z krásy ráje a požívající jeho plodů. Byli pak oba dva nazí, ale nestyděli se.

Mezi živočichy, které Bůh stvořil, byl však tvor chytrý a lstivý: had. Ten se skryl u stromů stojících uprostřed Edenu,

PRACH JSI A V PRACH SE SÁVĚTIS

Ilustrace *Biblické příběhy*

a když sem přišla žena, ptal se jí: “Je to pravda, že vám Bůh nedovoluje jísti ze všech stromů, které zde jsou?” Odpověděla mu: “Ovoce rajských stromů požíváme, jen ovoce stromu, který stojí uprostřed ráje, nám Bůh zakázal jísti, a dotkneme-li se ho, zemřeme.” Ale had řekl: “Nikoli, nezemřeli byste, ale Bůh vám to proto nedovoluje, že ví, kdybyste toho ovoce okusili, že by se otevřely vaše oči a že byste byli jako bohové, kteří vědí dobré i zlé.” Tak had oklamal ženu. A protože toužila po ovoci na pohled tak krásném, po němž nabývá člověk rozumu, utrhla a jedla. A když přišel Adam, dala i jemu a on jedl také. Tehdy byly otevřeny oči jich obou a poznali, že jsou nazí. Neboť do té chvíle neznali studu, a že nemají oděvu, nepozorovali. Navázali si tedy fíkového listí a zakryli se jím. Vtom zaslechli Hospodina, jak chodí ve větru po ráji. A skryli se mezi stromy. Zavolal Bůh: “Kde jsi, Adame?” Ten v strachu odpověděl: “Slyšel jsem tě, ale bál jsem se, že jsem nahý. Proto jsem se schoval.” Řekl Hospodin: “Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi ze stromu zakázaného?” Pravil Adam: “Žena, kterou jsi mi stvořil, mi dala z toho stromu a jedl jsem.” Obrátil se Hospodin Bůh k ženě: “Co jsi to učinila?” Ta odpověděla: “Had mě svedl a jedla jsem.” Tehdy se Bůh velmi rozhněval a řekl hadovi: “Že jsi to učinil, zlořečený budeš mezi zvířaty země, po břiše se budeš plaziti a žrát prach po všechny dny svého života. Položím nepřátelství mezi tebou a ženou a mezi potomky tvými a jejími. Na hlavu ti šlápne a ty pokoušet se budeš uštknouti patu její.” Ženě pak řekl: “Velice rozmnožím bolesti tvé a práci tvou, budeš pod mocí mužovou a on bude panovati nad tebou.” Adamovi pravil: “Že jsi upodechl hlasu ženy a vzal jsi ze stromu, který jsem zapověděl, budiž ti země zlořečená. Trní a bodláčí ti ploditi bude a v potu tváře budeš jísti, dokud se nenavrátiš do země, z které jsi vzat. Neboť prach jsi a v prach se navrátiš.” Pak jim dal Bůh kožený oděv, aby se jím oděli, a vyhnal Adama s jeho ženou ze zahrady Edenu, aby obdělával zemi, ze které byl vzat. A nazval Adam ženu jménem Eva, protože se stane matkou všech lidí. Po odchodu Adamově usídlil Bůh v ráji anděly cherubíny s meči plamennými a blýskajícími se, aby střežili cestu ke stromu života. Neboť člověk, když pojedl ze stromu zakázaného, ví nyní, co jest dobré a zlé, a tím byl učiněn podobným bohům. A Hospodin nechtěl, aby vztáhl ruku také na ovoce ze stromu života a aby tak byl živ navěky.

Toto převyprávění je od Ivana Olbrachta a to už si činí nárok nazývat se beletrií. Vychází jasně z Kralického překladu Bible, zachovává jeho krásný, osobitý styl a jazyk – Olbracht za 2. světové války pracoval na výběru staro- i novozákonních příběhů Čtení z Biblí kralické, ne pro děti – toto jsou ovšem pouze příběhy starozákonní čerpající z jeho předchozí práce. Ač je tato verze (podle podtitulu) určena pro mládež, a tak se nezalekla složitějších líčení, nevynechává podstatné detaily, ani se nebojí přiznat Adamovi původ ze země, dokonce i dává výklad jeho jména. Boha nakonec líčí jako tvrdého soudce, nevidí v „aktu darování kožených sukní“ projev otcovské lásky. Je tam znát i autorova poetičnost např. v obrazu „zaslechli Hospodina, jak chodí ve větru po ráji.“ - naproti biblickému „uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku“. Někdy se ale uměleckou obrazivostí nechá strhnout až k teologické chybě jako ve výroku „Na hlavu ti šlápne a ty pokoušet se budeš uštknouti patu její.“ - tady je řeč o ženě, ne tedy o jejím potomstvu, jak je to v Bibli (pokud tu nejde o katolickou narážku na “vítězství Panny Marie nad satanem”, podle originálu však jde o odkaz ke Kristu). Vynecháním toho, že mezi zvířaty se pro Adama nenašla pomoc jemu rovná, vzniká paradox, že Bohu se člověka zželelo, aniž by Adam něco naznačil, a hned mu dovedl ženu (na rozdíl od Misálku, kde to bylo vyloženo mužovo přání). Ale celkově je toto líčení umělecky sevřenější, nedává zas tolik odpovědí na otázky, Olbrachta víc zajímá příběh, ne výklad, prostě se drží, pokud mu to umělecký záměr dovolí, předlohy.

III.

STVOŘENÍ A ČLOVĚK

Předchozí vyprávění líčí stvoření tak, jak by je viděl Stvořitel, jakoby jeho očima. Člověk se v něm nedostal ke slovu. Následující zpráva je o tom, jak se na stvoření dívá ten člověk, pro něhož Bůh připravil svět jako krásnou zahradu. Člověk je z "prachu" nebo spíše "prach", protože k zemi patří a po smrti se do ní vrátí. Od Boha dostává úkol, aby zahradu obdělával a aby se o ni staral – a také první příkaz, že něco dělat nesmí. Není tak důležité, co přesně nesmí, ale to, že na jeho jednání záleží, že není jedno, co udělá a co neudělá.

Ale člověk nemůže být sám, "není mu dobře". Jako se dítě stává člověkem v rodině a mezi lidmi, potřebuje i dospělý člověk druhého. I když se seznámí se všemi zvířaty a dá jim (jako jejich vládce) jména, chybí mu člověk jako on – žena. Stvoření ženy ze žebra zná i prastará východní báje; výjimečně mohou lidé mít různý počet žeber a tak se tehdy patrně snažili tuto různost vysvětlit. Bible ji zřejmě převzala, jako i jiné prvky tohoto vyprávění – například hada a strom – a přitom důkladně předělala. "Adam" je zde sice vlastní jméno, ale hebrejsky znamená člověk, "Eva" může znamenat "matku živých".

Člověku je sice světeu celé stvoření, ale ani to mu nestačí. Chce sám "znát" a rozhodovat, co je dobré a zlé, "být jako Bůh". Přestoupí zákaz a v té chvíli je kouzlo zahrady pryč: "otevrou se mu oči". A tak druhý příběh o stvoření končí špatně, vyhnáním ze zahrady, prokletím hada – i lidí, kteří teď vědí nejen, že jsou nazí, ale že je čeká dřina, utrpení a smrt.

Toto je rodopis nebe a země, jak byly stvořeny. V den, kdy Hospodin Bůh učinil zemi a nebe, nebylo na zemi ještě žádné polní křovisko ani nerostla žádná polní bylina, neboť Hospodin Bůh nezavlažoval zemi deštěm a nebylo člověka, který by zemi obdělával. Jen záplava vystupovala ze země a napájela celý zemský povrch. I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil. Hospodin Bůh dal vyrůst ze země všemu stromoví žádoucímu na pohled, s plody dobrými k jídlu, uprostřed zahrady pak stromu života a stromu poznání dobrého a zlého.

Z Edenu vychází řeka, aby napájela zahradu. Odtud dál se rozděluje ve tři hlavní toky. Jméno prvního je Píson; ten obtéká celou zemi Chavílu, v níž je zlato, a zlato té země je skvělé; je tam také vonná pryskyřice a kámen karneol. Jméno druhé řeky je Gichón; ta obtéká celou zemi Kúš. Jméno třetí řeky je Chidekel; ta teče východně od Asýrie. Čtvrtá řeka je Eufrat.

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. A Hospodin Bůh člověku přikázal: "Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu Poznání dobrého a zlého však nejz. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti."

I řekl Hospodin Bůh: "Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou." Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechnu nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná. I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal:

"Toto je kost z mých kostí
a tělo z mého těla!
Ať muženou se nazývá,
vždyť z muže vzata jest."

Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. Oba dva byli nazí, člověk i jeho žena, ale nestyděli se.

Nejzchytralejší ze vši polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: "Jakže, Bůh Vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?" Žena hadovi odvětila: "Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: 'Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.'" Had ženu ujišťoval: "Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevrou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé." Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavými pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on také jedl. Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi.

Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodinem Bohem uprostřed stromoví v zahradě. Hospodin Bůh zavolal na člověka: "Kde jsi?" On odpověděl: "Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se." Bůh mu řekl: "Kdo ti pověděl,

že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?" Člověk odpověděl: "Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl." Proto řekl Hospodin Bůh ženě: "Cos to učinila?" Žena odpověděla: "Had mě podvedl a já jsem jedla." I řekl Hospodin Bůh hadovi:

"Protožeš to učinil, buď proklet,
vyvržen ode všech zvířat
a ode vší polní zvěře.
Polezeš po břiše,
po všechny dny svého života
žrát budeš prach.
Mezi tebe a ženu
položím nepřátelství,
i mezi potomky tvé a potomky její.
Ono ti rozdrtí hlavu
a ty jemu rozdrtíš patu."

Ženě řekl:

"Velice rozmnožím
tvé trápení i bolesti těhotenství,
syny budeš rodit v utrpení,
budeš dychtit po svém muži,
ale on nad tebou bude vládnout."

Adamovi řekl:

"Uposlechl jsi hlasu své ženy
a jedl jsi ze stromu,
z něhož jsem ti zakázal jíst.
Kvůli tobě ať je země prokleta.
Po celý svůj život
z ní budeš jíst v trápení.
Vydá ti jenom trní a hloží
a budeš jíst polní byliny.
V potu své tváře
budeš jíst chléb,
dokud se nenavrátiš do země,
z níž jsi byl vzat.
Prach jsi
a v prach se navrátiš."

Ilustrace Čtení z Bible

Člověk svou ženu pojmenoval Eva, protože se stala matkou všech živých. Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a oblékl je. I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.“ Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat. Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života.

Had byl od nepaměti nečistě zvíře a symbol zla, snad proto, že může být jedovatý, ale hlavně, že se plazí po zemi a jeho chování i výraz jeho "tváře" budí v člověku dojem jakési úskočnosti a nevypočitatelnosti. Cherubové jsou v Bibli nebeské bytosti, výraz Hospodinovy síly.

A poslední ukázka je z knihy Čtení z Bible (Výběr textů ze Starého a Nového zákona) od Jana Sokola. Teologicky je z našich ukázek nejpropracovanější, Sokol sám se podílel na českém ekumenickém překladu Bible, dá se říct, že tato kniha je dovršením jeho spolupráce na moderní české Bibli. Kniha není určena přímo malým dětem; je koncipována jak pro katolické, tak pro evangelické křesťany a i pro nekřesťany. Na konci

knihy jsou navíc výkladové články usnadňující orientaci v biblické problematice, před textem a za textem doplňující či vysvětlující komentáře psané kurzívou. Odkazuje se na spolehlivé předlohy, text je srozumitelný a přitom zachovává jistou slavnostnost a ráz biblických knih. Zde je celý úsek Genesis 2. kapitola od 4. verše, až 3. kapitola do 24. verše bez úpravy přejat z českého ekumenického překladu. Zachovává i grafické členění původně veršovaných promluv (což Olbracht nedělá).

Pozornost je tu kladena jak na děj, detaily, tak na výklad – obé osvětleno zejména v poznámkách. Někdy mi ale jeho poznámky připadají, že ochuzují Bibli o její autentičnost, že je to opravdový Boží dopis lidem. Například je rozumná teorie, že Bible čerpá z jiných starověkých literárních děl jako je Epos o Gilgamešovi či východní báje. V jednom úseku se Gilgameš od šenkýřky dozví, že nesmrtelnost si bohové nechali pro sebe a že ji žárlivě střeží před smrtelníky. Podobně je tomu v Genesis 3,22, je tedy babylonského původu. Sokol poukazuje, že biblický výklad je jiný: člověk není smrtelný z nějakého věčného úradku Božího, ale jen pro lidskou neposlušnost. Ovšem proč by to nemohlo být tak, že tento archetypální příběh v té době prostě byl živý a východní kultury ho zpracovaly tak a autor Genesis zase onak, každý nezávisle na sobě? A když už jsme u výkladů, kurzívou také mohla být k textu včleněna poznámka s vysvětlením termínu „mužena“ (pokus o vystižení hebrejského „iš“ muž a „iššá“ žena) – děti určitě nevědí, proč to tam bylo použito a kdyby se nějaké zvědavé podívalo do Kralické Bible, našlo by tam termín „mužatka“, což by hlavu ještě více zamotalo. Celkově je ale tato verze nejsystematičtější, v mnohém podnětná i pro dospělé a pro starší děti vychovávané v úctě k Bibli či studijním typům bude určitě přínosem.

Nakonec ještě pár poznámek k ilustracím těchto knih, protože významně dotváří celek a dětská kniha bez ilustrací je z poloviny tak přitažlivá.

Nejpopisnější ilustrace jsou v Olbrachtových Biblických příbězích, jsou to dřevoryty od Gustava Dorého navozující vážnou, až tíživou atmosféru – to vlastně přímo koresponduje i s jazykem a stylem příběhů. Svěžejší a graficky přitažlivější (aspoň tedy pro mne) jsou ilustrace z Dětského misálku. Jednoduché a přitom propracované tvary, v Novém zákoně perfektně vyznačené rysy římských postav jak z antických soch, vše kresleno s přihlédnutím na cit a estetické potřeby dítěte. Nejvíce obrazotvornosti mají v sobě ilustrace od bratra autora Čtení z Bible, Václava Sokola. Jsou dokonale schematické, geometrické, zastřené jak obrazy Zrzavého, jsou spíš navozením nálady, než ilustrací v pravém slova smyslu. Bohužel však, co jsem se zatím setkal, takovýto druh obrazového doprovodu nedělal mému okolí dobře. Ale to už byli dospělí, na děti by to zase působilo jinak, i přes prvotní nechuť či nepochopení (ale jistý si v tom nejsem). Rozhodně nejsem příznivcem pastelových, kýčovitých ilustrací, které v různých Biblích pro děti občas vidím.

Použitá literatura:

Pokorný, L. - Landrová, D.: První čtení (Dětský misálek). Vyšehrad, Praha 1969.

Olbracht, I.: Biblické příběhy. Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1958.

Sokol, J.: Čtení z Bible. Česká biblická společnost, Praha 1996.

Bible. Český ekumenický překlad (ČEP). Česká biblická společnost, Praha 1995.

Bible Kralická. Podle posledního vydání z roku 1613, Praha 1909.

Olbracht, I.: Čtení z Biblí kralické. Vyšehrad, Praha 1990.